

Zorgprofessionals willen meer acties tegen regeldruk en zijn verdeeld over inzet van AI

Sofie Noorland en Kim de Groot

Acht op de tien (81%) verpleegkundigen, verzorgenden, begeleiders en praktijkondersteuners vindt het noodzakelijk dat er meer acties worden ondernomen om de regeldruk aan te pakken. Zorgprofessionals zien daarbij vooral een rol voor zorgorganisaties (91%) en landelijke organisaties zoals V&VN, zorgverzekeraars en VWS (92%). Toch vindt 65% dat zijzelf ook een actieve rol moeten spelen. Daarnaast is er voorzichtig optimisme over de potentie van kunstmatige intelligentie (AI): twee op de vijf (41%) denkt dat AI in redelijke mate tot volledig kan helpen om de ervaren registratielast te verminderen. Dit en meer blijkt uit een peiling van het Nivel onder 645 verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners die werkzaam zijn in verschillende zorgsectoren.

Het kabinet streeft ernaar om de registratietijd in de zorg in 2030 te halveren tot maximaal 20% van de werktijd (Rijksoverheid, 2024). Uit Nivel-onderzoek kwam naar voren dat zorgprofessionals in 2023 inschatten gemiddeld 10,2 uur per week te besteden aan registraties. Ook bleek dat 47% de hoeveelheid tijd die zij kwijt zijn aan administratie onredelijk vindt (Noorland et al., 2023). Het programma [Ont]Regel de Zorg werkt, onder leiding van de minister van VWS, aan een aanpak om de regeldruk te verminderen (zie ook: Noorland & de Groot, 2025). Eén van de actielijnen van het programma [Ont]Regel de Zorg is een lokale aanpak (Minister van VWS, 2022). Deze actielijn is bedoeld om zorgorganisaties te stimuleren zelf actief bij te dragen aan het verlagen van de regeldruk. Zo wordt er bijvoorbeeld een e-learning en een training aangeboden, waarbij medewerkers van zorgorganisaties worden opgeleid om bronnen van regeldruk (zie box 1) binnen de eigen organisatie duurzaam aan te pakken. Verder wordt er binnen de Regiegroep Aanpak Regeldruk met landelijke partijen samengewerkt aan het uitvoeren van een werkagenda die de regeldruk stevig moet terugbrengen. Ook ziet het kabinet dat kunstmatige intelligentie (AI) mogelijkheden biedt voor het terugdringen van de regeldruk bij zorgprofessionals. Het Nivel onderzocht hoe verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners (hierna ‘zorgprofessionals’) tegenover de aanpak van regeldruk staan. De volgende onderzoeksvragen staan in deze factsheet centraal:

1. In hoeverre zijn er volgens zorgprofessionals in de afgelopen twee jaar binnen hun zorgorganisaties maatregelen genomen om bronnen van regeldruk (zie box 1) te verminderen? En welke maatregelen wensen zij dat hun zorgorganisaties nemen?
2. In hoeverre zijn zorgprofessionals momenteel betrokken bij het verminderen van regeldruk? En wat is hun gewenste rol?
3. Wordt kunstmatige intelligentie (AI) in de praktijk gebruikt? En in hoeverre kan AI volgens zorgprofessionals bijdragen aan het verminderen van de registratielast?
4. In hoeverre zijn er verschillen tussen de zes grote zorgsectoren in Nederland bij vraag 1, 2 en 3?

Box 1. Bronnen van regeldruk

- **Registraties voor organisatie, management of beleid:** Registraties voor organisatie, management of beleid: zoals het registreren van gewerkte uren, het registreren van declaraties, het registreren van informatie voor kwaliteitsregistraties of -keurmerken of het invullen van machtigingsformulieren voor hulp- en verbandmiddelen.
- **Verslaglegging over de zorg aan individuele cliënten:** zoals het in het elektronisch cliëntendossier rapporteren van gegevens uit de anamnese, het opstellen van zorg(leef)plannen, het schrijven van rapportages en het maken van overdrachten.
- **Procedurele regels:** werkzaamheden om te voldoen aan eisen van de inspectie en van wet- en regelgeving ter borging van veiligheid of privacy, zoals de Wet Zorg en Dwang, Wet op de Geneeskundige Behandelingsovereenkomst (WGBO) of de wet BIG. U kunt hierbij denken aan risicosignaleringen, incidentenmeldingen, het zorgen voor voedselveiligheid en hygiëne, het uitvoeren van dubbele controles bij risicomedicatie, het naleven van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), het regelen van inzage dossier en het veilig versturen van informatie.

Over dit onderzoek

Deze factsheet is gebaseerd op resultaten van een online vragenlijst die in december 2024 door 645 verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners is ingevuld. Het Nivel onderzocht hierbij of er verschillen waren tussen de zes grote zorgsectoren in Nederland: ziekenhuizen, geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg, wijkverpleging, intramurale ouderenzorg en huisartsenzorg. In 2022 voerde het Nivel een vergelijkbaar vragenlijstonderzoek uit (de Veer & de Groot, 2022). De huidige vragenlijst is grotendeels gebaseerd op die uit 2022, wat vergelijking van resultaten mogelijk maakt. Box 2 bevat de belangrijkste resultaten van de peiling in 2024. In de bijlage staat aanvullende informatie over de ondervraagde zorgprofessionals en de toegepaste analysemethode.

Box 2. Belangrijkste bevindingen

- 39% van de ondervraagde zorgprofessionals benoemt dat hun zorgorganisatie in de afgelopen twee jaar maatregelen nam om regeldruk te verminderen. 81% vindt het noodzakelijk dat zorgorganisaties de regeldruk verder verminderen.
- Acties bij alle bronnen van regeldruk (zie box 1) zijn noodzakelijk, maar maatregelen voor verslaglegging worden het meest gewenst.
- Het aangaan van gesprekken met zorgprofessionals (73%), het naleven van regels die op landelijk niveau zijn geschrapt (69%), evenals het verbeteren van ICT-systemen (64%), zijn manieren waarop zorgorganisaties zich kunnen inzetten voor het verminderen van regeldruk. Er zijn echter wel verschillen per sector.
- Zorgprofessionals zien vaker een actieve rol voor landelijke organisaties (92%) en zorgorganisaties (91%), dan voor zichzelf (65%).
- Volgens één op de vijf (19%) is er geen zorgprofessional betrokken bij de aanpak van regeldruk binnen hun zorgorganisatie. De betrokkenheid van zorgprofessionals is het grootst in ziekenhuizen en de wijkverpleging.
- De helft van de zorgprofessionals (52%) wil regeldruk bespreken in teamoverleg en 43% ziet een rol voor zichzelf in het doen van onderzoek naar oorzaken en oplossingen van regeldruk.

- Van de ondervraagde zorgprofessionals werkt 9% met kunstmatige intelligentie (AI) en geeft 20% aan dat in hun zorgorganisatie plannen zijn om AI in te gaan zetten binnen een jaar.
- Twee op de vijf (41%) zorgprofessionals denkt dat AI in redelijke mate tot volledig de ervaren registratielast kan verminderen.

Meer maatregelen door zorgorganisaties ondernomen, maar nog onvoldoende

In totaal geeft 39% van de zorgprofessionals aan dat hun zorgorganisatie in de afgelopen twee jaar maatregelen nam om de regeldruk te verminderen (tabel 1). In de peiling van 2022 was dit percentage nog 23% (de Veer & de Groot, 2022). Toch geeft ruim een derde van de zorgprofessionals in 2024 wederom aan dat er binnen hun organisatie geen maatregelen zijn genomen (40%) of dat zij dit niet weten (21%). In de wijkverpleging noemt twee derde (65%) dat er in de afgelopen twee jaar maatregelen zijn genomen tegen regeldruk, terwijl dit percentage in de gehandicaptenzorg (16%) en in de geestelijke gezondheidszorg (22%) het laagst is. Van de zorgprofessionals die aangeven dat er geen maatregelen zijn genomen om de regeldruk te verminderen, geeft 24% aan dat hier wel plannen voor zijn binnen de organisatie. Hierbij is geen verschil tussen de zorgsectoren.

Tabel 1 Percentages zorgprofessionals bij wie de zorgorganisatie maatregelen heeft genomen om de regeldruk te verminderen (n=645, gewogen) en die maatregelen wensen (n=566, gewogen)

	Zijn er de afgelopen twee jaar maatregelen genomen om de regeldruk te verminderen? ¹	Vindt u dat uw zorgorganisatie de regeldruk (verder) moet verminderen? ¹
Ja	39%	81%
Nee	40%	6%
Weet ik niet	21%	13%

¹ Statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, p<0,01)

Het percentage professionals dat aangeeft dat er maatregelen zijn genomen, is laag ten opzichte van het percentage professionals dat vindt dat de zorgorganisatie verdere maatregelen moet nemen om de regeldruk te verminderen (tabel 1). Slechts 6% vindt maatregelen vanuit de zorgorganisatie niet noodzakelijk en 81% wenst wel dergelijke maatregelen. De behoefte aan deze maatregelen is vooral groot onder zorgprofessionals in de geestelijke gezondheidszorg (91%). Hoewel praktijkondersteuners in de huisartsenzorg dit het minst vaak nodig vinden ten opzichte van de andere sectoren, geeft nog steeds een meerderheid (63%) aan dat zij maatregelen vanuit de zorgorganisatie wensen.

Zorgorganisaties focussen op maatregelen rondom verslaglegging en registraties

De focus van de maatregelen tegen regeldruk die zorgorganisaties in de afgelopen twee jaar namen, lag voornamelijk op verslaglegging over zorg (67%) en op registraties voor de organisatie, het management en/of beleid (49%) als bronnen van regeldruk (tabel 2). Dit is vergelijkbaar met de voorgaande peiling in 2022. Respondenten konden een toelichting geven op de inhoud van de genomen maatregelen en Box 3 biedt hiervan een overzicht.

Tabel 2 Focus van genomen maatregelen in de afgelopen twee jaren (n=259, gewogen) en gewenste focus van maatregelen (n=357, gewogen)¹

Bronnen van regeldruk ²	Genomen maatregelen	Gewenste maatregelen
Verslaglegging over zorg aan individuele cliënten	67%	66%
Registraties voor organisatie, management en/of beleid	49%	50%
Procedurele regels	28%	40%
Anders, namelijk ³	13%	18%

¹ Geen statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, p>0,01)

² Respondent kon meerdere bronnen van regeldruk noemen

³ Hier gaven zorgprofessionals een variëteit aan antwoorden

Box 3. Voorbeelden van genomen maatregelen

Uit de korte toelichtingen kwam naar voren dat zorgprofessionals een breed scala aan maatregelen zagen. De voorbeelden bij de bronnen van regeldruk overlappen, omdat maatregelen vaak meerdere doelen tegelijk kunnen dienen.

- **Registraties voor organisatie, management en/of beleid:** Minder registreren (zoals het afschaffen van afvinklijstjes en verplichting van handtekeningen), het eenvoudiger maken van aanvraagformulieren (bijvoorbeeld uitvoeringsverzoeken), het digitaliseren (zoals zorgovereenkomsten), het versoepelen van tijd- en uren registratie (bijvoorbeeld afschaffen van minutenregistratie, het makkelijker maken van roosteren en minder eisen stellen aan urenregistratie), het gebruiken van methodieken met een nieuwe visie op registreren (bijvoorbeeld Safety II-principes en Planning is Realisatie).
- **Verslaglegging over de zorg aan individuele cliënten:** Het overstappen op systemen die ondersteunen bij verslaglegging, verbeteringen in het elektronisch cliëntendossier om verslaglegging te stroomlijnen (zoals het centraal registreren), het automatiseren van processen (bijvoorbeeld het automatisch doorsturen van controles), het gebruik van spraakgestuurde rapportages, het experimenteren met AI (bijvoorbeeld bij het schrijven van ontslagbrieven), het uitsluitend rapporteren over bijzonderheden of afwijkingen, en het vereenvoudigen en up-to-date houden van zorgplannen.
- **Procedurele regels:** Minder risicoanalyses, en minder handtekeningen, het verminderen en vereenvoudigen van protocollen en regels, het inkorten en bondiger maken van formulieren zoals incidentmeldingen, het afschaffen van dubbele controles bij laag-risicomedicatie, en het minder vaak verplicht stellen van uitvoeringsverzoeken.

Wensen voor de toekomst: minder regeldruk door een bredere aanpak

We vroegen zorgprofessionals welke maatregelen hun zorgorganisatie kan nemen om de regeldruk (verder) te verminderen (tabel 2). Ook hier geven zij aan dat maatregelen op het gebied van verslaglegging (66%) en registraties voor de organisatie, het management of beleid (50%) prioriteit hebben. Toch geeft een groot deel (40%) aan dat ook maatregelen rondom procedures wenselijk zijn, zoals rondom ontslag van een cliënt. Dit is vergelijkbaar met de peiling van 2022. Een toelichting op de invulling van de gewenste maatregelen is te vinden in box 4.

Box 4 Voorbeelden van gewenste maatregelen

De ondervraagde professionals wensen een breed scala aan maatregelen om de regeldruk te verminderen. De voorbeelden bij de bronnen van regeldruk overlappen, omdat maatregelen vaak meerdere doelen tegelijk kunnen dienen:

- **Registraties voor organisatie, management en/of beleid:** Het vereenvoudigen en automatiseren van urenregistraties en reiskostendeclaraties, het afschaffen van minutenregistraties, het integreren van systemen die door verschillende professionals worden gebruikt (bijvoorbeeld de huisarts en het ziekenhuis), het gebruiken van uniforme systemen en protocollen, minder controle en meer vertrouwen vanuit management en beleid, het uitbesteden van taken naar administratieve ondersteuners en de inzet van technologie en AI (bijvoorbeeld voor het invullen van formulieren).
- **Verslaglegging over de zorg aan individuele cliënten:** Kortere en bondige rapportages met alleen het noodzakelijke, voorkomen dat informatie meerdere keren moet worden vastgelegd, inzetten van digitale tools, inzetten van AI, spraakgestuurde rapportages, automatiseren (controles die automatisch in het dossier verwerken), beschikbaar stellen van standaardteksten en templates, het integreren van dossiers die door verschillende disciplines gebruikt worden en het verminderen van verplichte tekstvelden.
- **Procedurele regels:** Het verminderen van verplichte formulieren (zoals uitvoeringsverzoeken en machtigingsformulieren), het minder invullen van checklists, herhaalde registraties, en evaluaties, het inzetten van AI (bijvoorbeeld voor het analyseren van meldingen en het automatiseren van procedures zoals die bij ontslag van een cliënt belangrijk zijn), meer inspraak van de werkvloer bij het ontwikkelen van procedures.

Manieren voor zorgorganisaties om regeldruk te verminderen: Verschillen tussen zorgsectoren

We vroegen zorgprofessionals daarnaast op welke manier zorgorganisaties zich kunnen inzetten voor het verminderen van de regeldruk (tabel 3). Zorgprofessionals wensen voornamelijk dat zorgorganisaties in gesprek gaan met hen en samen zoeken naar mogelijkheden om regeldruk te verminderen. Ook blijkt dat het alert zijn op het onnodig naleven van regels die op landelijk niveau zijn geschrapt, evenals het verbeteren van ICT-systemen, belangrijke manieren zijn waarop zorgorganisaties zich volgens zorgprofessionals kunnen inzetten. Daarbij zijn wel statistisch significante verschillen tussen de zorgsectoren. Zo geven zorgprofessionals in de huisartsenzorg minder vaak aan (50%) dat hun organisatie in gesprek moet gaan met zorgprofessionals om samen te zoeken naar mogelijkheden voor ontregelen, vergeleken met andere sectoren zoals de ziekenhuiszorg (83%). Ook vinden meer zorgprofessionals in ziekenhuizen dat ICT-systemen verbeterd moeten worden (82%), terwijl dit in de gehandicaptenzorg 53% is. Verder denken zorgprofessionals in de ziekenhuiszorg het vaakst (51%) dat zorgorganisaties kunnen bijdragen aan het verminderen van regeldruk door hierover in gesprek te gaan met formele commissies, zoals een verpleegkundige en/of verzorgende adviesraad (VAR of VVAR) of een multidisciplinaire professionele adviesraad (PAR). Dit geven zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg (15%) en huisartsenzorg (7%) het minst vaak aan. Tenslotte geven zorgprofessionals in de intramurale ouderenzorg het vaakst (46%) aan dat zorgprofessionals scholen in manieren om regeldruk te verminderen een taak is van zorgorganisaties, terwijl dit in de huisartsenzorg het minst vaak wordt benoemd (9%).

Tabel 3 Manier waarop zorgorganisaties zich kunnen inzetten voor het verminderen van de regeldruk (meerdere antwoorden mogelijk, n= 357, gewogen)

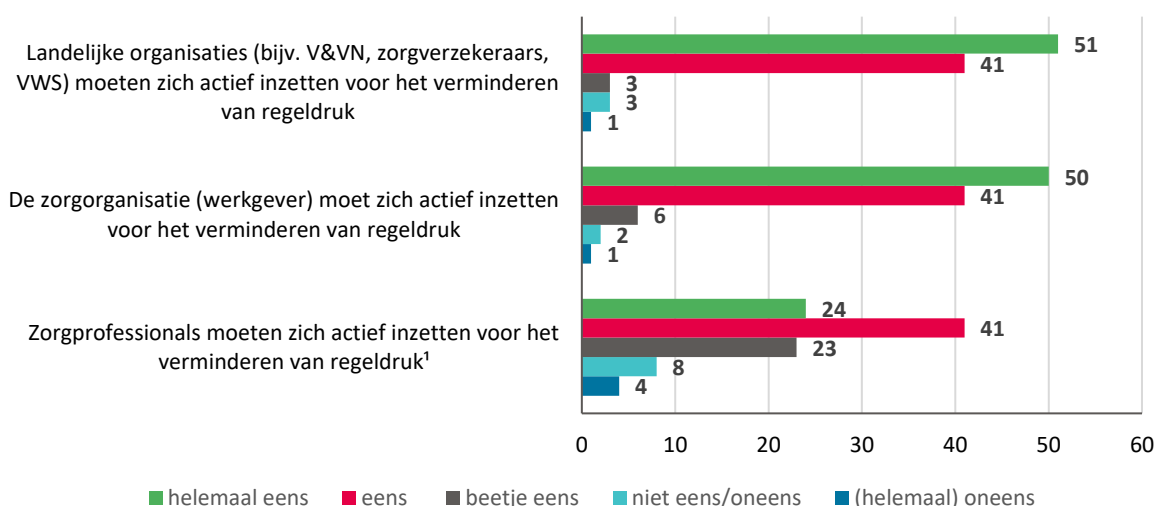
Gewenste manier waarop zorgorganisaties zich kunnen inzetten	Percentage
Door in gesprek te gaan met de zorgprofessionals en samen te zoeken naar mogelijkheden tot ontregelen ¹	73%
Door te bekijken welke regels op landelijk niveau zijn geschrapt en ervoor te zorgen dat dit ook in mijn zorgorganisatie gebeurt	69%
Door de ICT-systemen te verbeteren ¹	64%
Door met andere zorgorganisaties te zoeken naar mogelijkheden tot ontregelen	44%
Door zorgprofessionals te scholen in manieren om te ontregelen ¹	36%
Door in gesprek te gaan met de verpleegkundige en/of verzorgende adviesraad (VAR of VVAR) of multidisciplinaire professionele adviesraad (PAR) ¹	34%
Anders	6%
Weet ik niet	1%

¹ Statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, p<0,01)

Landelijke partijen en zorgorganisaties vooral aan zet

Zorgprofessionals konden in de vragenlijst aangeven in hoeverre landelijke partijen (bijvoorbeeld V&VN, zorgverzekeraars of VWS), zorgorganisaties en/of zorgprofessionals zelf een actieve rol moeten spelen bij het verminderen van regeldruk. Figuur 1 laat zien dat zorgprofessionals over het algemeen vinden dat alle partijen, inclusief zichzelf, hierin een rol hebben. Toch zijn zij het vaker (helemaal) eens dat landelijke organisaties (92%) en zorgorganisaties (91%) hierin een actieve rol moeten hebben, dan de zorgprofessionals zelf (65%). Professionals uit de geestelijke gezondheidszorg vinden significant minder vaak dat zorgprofessionals zelf een actieve rol moeten hebben in het verminderen van regeldruk (50%) dan de professionals uit andere sectoren.

Figuur 1 De mate waarin zorgprofessionals het (on)eens zijn met de stellingen dat landelijke organisaties, zorgorganisaties en zorgprofessionals een actieve rol hebben bij het verminderen van regeldruk in % (n=433-548, gewogen)

Statistisch significante verschillen tussen de zorgsectoren (anova, p<0,01)

Meer professionals betrokken bij aanpak regeldruk, maar verschillen tussen sectoren blijven

In totaal geeft 19% van de zorgprofessionals aan dat er binnen hun organisatie geen zorgprofessionals betrokken zijn bij het verminderen van de regeldruk (tabel 4). In de peiling van 2022 was dit percentage nog 27% (De Veer & De Groot, 2022). Zorgprofessionals lijken in 2024 vaker betrokken bij het verminderen van regeldruk. Desalniettemin weet nog steeds een kwart (26%) niet of ze hierbij betrokken zijn. Zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg zijn het minst vaak betrokken bij de aanpak van regeldruk (36%). Daarentegen zijn professionals in de wijkverpleging (73%) en het ziekenhuis (70%) het vaakst betrokken bij het verminderen van regeldruk.

Eén op de vijf geeft aan dat een formele commissie, zoals een verpleegkundige en/of verzorgende adviesraad (VAR of VVAR) of een multidisciplinaire professionele adviesraad (PAR), zich bezighoudt met de aanpak van regeldruk binnen hun organisatie (tabel 4). Dit is vergelijkbaar met de peiling van 2022 en komt het meest voor in ziekenhuizen, wijkverpleging en intramurale ouderenzorg. Daarnaast geven zorgprofessionals in het ziekenhuis (34%) en de wijkverpleging (32%) het vaakst aan dat een of meerdere collega's betrokken zijn bij de aanpak van regeldruk binnen hun organisatie, vergeleken met andere sectoren.

Tabel 4 *Betrokkenheid van zorgprofessionals bij het verminderen van de regeldruk (meerdere antwoorden mogelijk, n=552, gewogen)*

Wijze waarop zorgprofessionals betrokken zijn bij verminderen regeldruk ¹	Percentage
Weet ik niet ¹	26%
Via een formele commissie (zoals een verpleegkundige en/of verzorgende adviesraad (VAR of VVAR) of multidisciplinaire professionele adviesraad (PAR)) ¹	22%
Via een of meerdere collega's ¹	21%
Zorgprofessionals zijn niet betrokken ¹	19%
Respondent is zelf direct betrokken	15%
Anders	8%
Niet van toepassing; ik ervaar geen regeldruk	3%

¹ Statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, $p < 0,01$)

Professionals benoemen verschillende rollen voor zichzelf in de aanpak van regeldruk

We vroegen ook welke rol zorgprofessionals voor zichzelf zien bij het verminderen van de regeldruk (tabel 5). De helft (52%) geeft aan regeldruk te willen bespreken in het teamoverleg. Daarnaast benoemt bijna de helft (43%) dat zij met collega's samen onderzoek willen doen naar de oorzaken en oplossingen voor regeldruk. Eén derde (29%) ziet een rol voor zichzelf om in gesprek te gaan met het management of de directie van de eigen zorgorganisatie. Een kleiner percentage (18%) geeft aan een rol voor zichzelf te zien om naar een adviesraad (VAR of PAR) te stappen. Zorgprofessionals uit de ziekenhuizen zien dit het vaakst als hun rol in vergelijking met andere sectoren (34%).

Tabel 5 Wijze waarop professionals zélf betrokken wil zijn bij verminderen van regeldruk (meerdere antwoorden mogelijk, n= 552, gewogen)

Gewenste wijze van betrokkenheid	Percentage
Ik bespreek de regeldruk in het teamoverleg	53%
Ik onderzoek met collega's de oorzaken en oplossingen van de regeldruk	43%
Ik ga in gesprek met het management of de directie van eigen zorgorganisatie	29%
Ik kaart het aan bij een verpleegkundige en/of verzorgende adviesraad (VAR of VVAR) of een multidisciplinaire professionele adviesraad (PAR) ¹	18%
Anders	8%
Ik zie geen rol voor mezelf	5%
Niet van toepassing; ik ervaar geen regeldruk	3%
Weet ik niet	5%

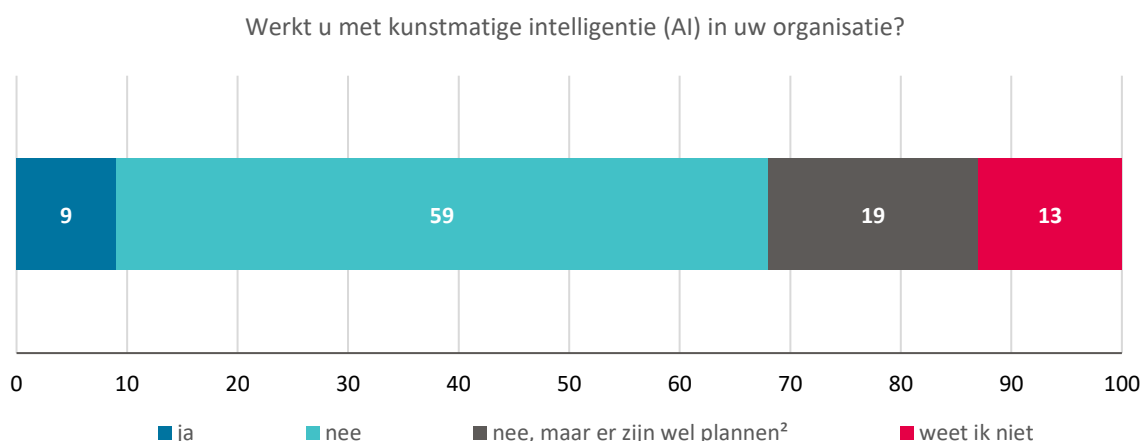
¹ Statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, p<0,01)

Minder dan 10% gebruikt kunstmatige intelligentie

Daarnaast vroegen we de zorgprofessionals of zij in de praktijk al werken met kunstmatige intelligentie (AI) en in hoeverre zij denken dat dit kan bijdragen aan het verminderen van de registratielast die zorgprofessionals ervaren. Als voorbeelden van mogelijke AI-toepassingen stonden in de vragenlijst spraakgestuurd rapporteren, besluitvorming op basis van informatie uit het elektronisch cliëntendossier en monitoring op afstand beschreven.

Slechts 9% geeft aan momenteel met kunstmatige intelligentie (AI) te werken (figuur 2). Dit percentage is het hoogst onder professionals in de wijkverpleging (15%) en in het ziekenhuis (13%). Toch geeft 19% aan dat er binnen hun zorgorganisatie plannen zijn om binnen een jaar met kunstmatige intelligentie te gaan werken. Deze plannen komen vooral voor in de intramurale ouderenzorg (26%) en de huisartsenzorg (23%). In de overige sectoren ligt dit percentage tussen de 13% en 15%.

Figuur 2 De mate waarin zorgprofessionals momenteel werken met kunstmatige intelligentie in % (n=511, gewogen)¹

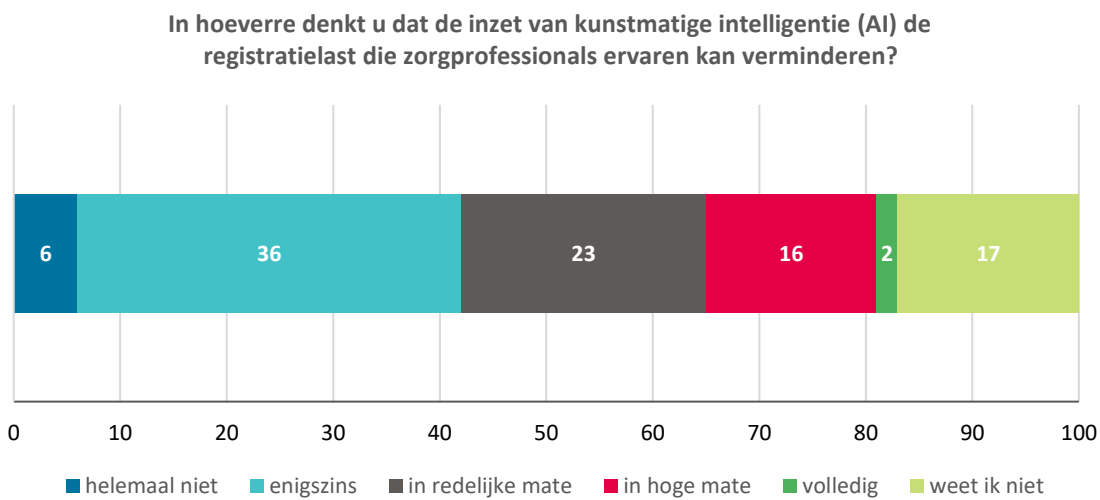
¹ Statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, p<0,01)

² Specifiek plannen om kunstmatige intelligentie (AI) binnen een jaar in de organisatie in te zetten

Professionals zijn verdeeld over de potentie van AI

Zorgprofessionals zijn verdeeld over de mate waarin kunstmatige intelligentie (AI) kan bijdragen aan het verminderen van de ervaren registratielast (figuur 3). Een aanzienlijk deel (41%) denkt dat AI in redelijke mate tot volledig een verschil kan maken. Tegelijkertijd gelooft 36% dat AI slechts enigszins kan bijdragen. Toch denkt maar 6% dat de inzet van AI de registratielast die zorgprofessionals ervaren helemaal niet kan verminderen. De overige professionals (17%) antwoorden het niet te weten. Zorgprofessionals zijn verdeeld over de bijdrage van AI in de vermindering van de registratielast, maar zien over het algemeen enige potentie.

Figuur 3 *Mate waarin zorgprofessionals denken dat AI kan bijdragen aan vermindering van ervaren registratielast in % (n=511, gewogen)¹*

¹ Geen statistisch significant verschil tussen de zorgsectoren (chi-kwadraat, $p > 0,01$)

Conclusie

Zorgorganisaties namen in de afgelopen twee jaar zichtbare maatregelen om de regeldruk in de zorg te verminderen. Dat is terug te zien in de hogere percentages van zorgprofessionals die maatregelen signaleert: in 2024 gaf 39% aan dat er maatregelen zijn ondernomen, tegenover 24% in 2022. Ondanks deze vooruitgang is er ruimte voor verbetering: het merendeel (81%) van de zorgprofessionals vindt dat hun zorgorganisatie de regeldruk verder moet verminderen. De wens voor maatregelen is vooral groot binnen de geestelijke gezondheidszorg. Uit eerder onderzoek vanaf 2023 kwam al naar voren dat zorgprofessionals uit deze sector de hoeveelheid administratief werk significant vaker als onredelijk veel beoordelen dan in andere sectoren (Noorland et al., 2023). Deze resultaten laten zien dat de genomen maatregelen van het afgelopen twee jaar nog niet voldoende zijn om aan de behoeften van zorgprofessionals te voldoen.

De maatregelen van de afgelopen twee jaar om regeldruk te verminderen richtten zich vooral op verslaglegging. Volgens zorgprofessionals blijft een aanpak van regeldruk door verslaglegging een prioriteit, maar zij pleiten ook voor een bredere benadering die alle bronnen van regeldruk aanpakt, zoals op het gebied van registraties en procedures (zie box 4). Zorgprofessionals zien daarnaast verschillende manieren waarop zorgorganisaties zich kunnen inzetten om de regeldruk verder te verminderen. De belangrijkste manieren zijn het aangaan van gesprekken met zorgprofessionals en samen zoeken naar oplossingen, het alert zijn op het ontbreken van naleven van regels die al zijn geschrapt, en het verbeteren van ICT-systemen. Ondanks lichte variatie tussen professionals werkzaam in verschillende sectoren, onderstrepen de resultaten vooral de behoefte aan een brede aanpak binnen zorgorganisaties om regeldruk effectief aan te pakken.

Zorgprofessionals geven duidelijk aan dat zij vinden dat landelijke partijen (92%), zoals V&VN, zorgverzekeraars en VWS, en zorgorganisaties (91%) een actieve rol moeten spelen in het verminderen van de regeldruk. Maar 65% erkent ook een actieve rol voor zichzelf. Landelijke partijen en zorgorganisaties kunnen zorgprofessionals meer zeggenschap geven over de aanpak van regeldruk, door hen te betrekken bij besluitvorming en het ontwikkelen van strategieën. In de huidige situatie is daarbij een opvallend verschil tussen sectoren: zorgprofessionals in de wijkverpleging en ziekenhuizen zijn vaak meer betrokken bij het verminderen van de regeldruk, terwijl professionals in de gehandicaptenzorg het minst betrokken worden. Dit sluit aan bij de bevinding dat in de wijkverpleging en ziekenhuizen in de afgelopen twee jaar het meest is gedaan om regeldruk te verminderen, terwijl zorgprofessionals in de gehandicaptenzorg het minst vaak aangeven dat binnen hun organisatie de regeldruk is aangepakt. Gezien de duidelijke behoefte aan een aanpak van regeldruk, is het belangrijk dat zorgorganisaties in alle sectoren hier prioriteit aan geven en zorgprofessionals betrekken bij de aanpak van regeldruk.

Tot slot laten deze resultaten zien dat zorgprofessionals verdeeld zijn over de bijdrage die kunstmatige intelligentie (AI) kan leveren aan het verminderen van de ervaren registratielast. Toch denkt slechts een kleine groep van 6% dat AI hierin helemaal geen bijdrage zal leveren. Kunstmatige intelligentie wordt momenteel nog niet door veel zorgprofessionals gebruikt, maar heeft mogelijk wel potentie om de registratielast te verlichten. Voorbeelden waarbij kunstmatige intelligentie ingezet kan worden, zijn spraakgestuurd rapporteren, besluitvorming op basis van informatie uit het elektronisch cliëntendossier en monitoring op afstand. De resultaten uit dit onderzoek geven een eerste algemeen beeld van hoe zorgprofessionals naar AI kijken, maar vragen ook om verdere verdieping. Het Nivel start daarom na de zomer een vervolgonderzoek.

Het onderzoek

De factsheet is gebaseerd op een online vragenlijst verspreid in december 2024 via oproepen op sociale media en onder deelnemers van het landelijke Nivel Panel Verpleging & Verzorging. In het totaal vulden 645 zorgprofessionals de vragenlijst in; 85 via de open link en 560 via het Panel Verpleging & Verzorging (respons 29%). De respondenten zijn verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners. Zij zijn werkzaam in de zes grote zorgsectoren: ziekenhuizen, de geestelijke gezondheidszorg, de gehandicaptenzorg, de wijkverpleging, de intramurale ouderenzorg, en de huisartsenzorg. Sommige sectoren, met name de wijkverpleging, zijn oververtegenwoordigd, terwijl andere sectoren juist ondervertegenwoordigd zijn. Om te voorkomen dat die over- of ondervertegenwoordiging de totaalcijfers beïnvloedt, zijn de cijfers en percentages in deze factsheet door ons 'statistisch gewogen'. De weegfactor en het verschil tussen onze steekproef en de totale populatie in een bepaalde zorgsector zijn te zien in Tabel 6. Verschillen tussen zorgsectoren zijn statistisch getoetst met Stata 16.1, waarbij een significantieniveau van $p < 0,01$ is gehanteerd. De vragenlijst is opvraagbaar bij de auteurs.

Tabel 6 Aantal ingevulde vragenlijsten door deelnemers van het Panel Verpleging & Verzorging en door de open link, uitgesplitst naar zorgsector (aantallen, percentages)

Werkomgeving	Panel n	Open link n	Totaal n	Totaal %	Weegfactor ¹
Ziekenhuis	100	45	145	22	0,79
Geestelijke gezondheidszorg	45	1	46	7	0,47
Gehandicaptenzorg	61	3	64	10	2,56
Wijkverpleging	169	22	191	30	0,55
Intramurale ouderenzorg	89	12	101	16	2,22
Huisartsenzorg	96	2	98	15	0,16
Totaal	560	85	645	100	

¹ Bron populatiecijfers: <https://prognosemodelzw.databank.nl/dashboard/stories-dashboard/zorg-en-welzijn--smal-> (dd. 7 februari 2025)

Tabel 7 Algemene kenmerken van de respondenten (n=645)

Algemene kenmerken	Percentage
Leeftijd	
35 jaar en jonger	7,4
36-45 jaar	16,1
46-55 jaar	25,4
56-65 jaar	43,9
Onbekend	7,1
Aard werk	
Directe cliëntenzorg	82,0
Directe cliëntenzorg + leidinggevenden taken	18,0
Beroep	
Verzorgende	11,8
Verpleegkundige	60,8
Verpleegkundig specialist	5,9
Begeleider	8,1
Praktijkondersteuner huisartsenzorg (inclusief praktijkverpleegkundigen)	13,5

Dienstverband	
Loondienst	98
Zelfstandige (ZZP'er)	1
Loondienst en zelfstandige	1
Omvang zorgorganisatie (aantal werkende mensen)	
Minder dan 50	20
50 tot 200	1
200 tot 500	1
500 tot 1000	14
1000 tot 2000	3
Meer dan 2000	49
Weet ik niet	12

Nivel Panel Verpleging & Verzorging

Het landelijke Nivel Panel Verpleging & Verzorging bestaat uit enkele duizenden verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners, allen werkzaam in uiteenlopende sectoren (wijkverpleging, ziekenhuizen, GGZ, gehandicaptenzorg, intramurale ouderenzorg of huisartsenzorg). Zij werken allen in de directe zorg aan cliënten en zijn bereid regelmatig vragen te beantwoorden over hun werk. Het Nivel Panel Verpleging & Verzorging ontvangt subsidie van het Ministerie van VWS.

Meedoen aan het Panel Verpleging & Verzorging?

Wil je als verpleegkundige, verzorgende, verpleegkundig specialist, begeleider of POH ook je ervaringen delen? Kijk dan op www.nivel.nl/panelvenv voor meer informatie en om je aan te melden.

Meer weten over het Nivel

Het [Nivel](http://www.nivel.nl) levert de kennis om de gezondheidszorg in Nederland beter te maken. Dat doen we met hoogwaardig, betrouwbaar en onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek naar thema's met een groot maatschappelijk belang. 'Kennis voor betere zorg' is onze missie. Alle onderzoeken publiceert het Nivel openbaar. U vindt deze publicatie en alle andere Nivel-publicaties op www.nivel.nl/publicaties.

Titelgegevens van deze publicatie

De gegevens uit deze publicatie mogen met de volgende bronvermelding worden gebruikt: Noorland, S.A., Groot, K. de. Zorgprofessionals willen meer acties tegen regeldruk en zijn verdeeld over inzet van AI. Utrecht: Nivel, 2025.

Literatuur

Rijksoverheid. (2024, september 13). Een gelijkwaardigere toegang tot zorg, onbeheersbaar arbeidsmarkttekort afwenden en een gezonder en fitter Nederland.

<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/09/13/een-gelijkwaardigere-toegang-tot-zorg-onbeheersbaar-arbeidsmarkttekort-afwenden-en-een-gezonder-en-fitter-nederland>

Noorland, S.A., Groot, K. de. Halvering van registratietijd in 2030: zorgprofessionals zijn verdeeld over de haalbaarheid. Utrecht: Nivel, 2025

Noorland, S., Spreeuwenberg, P., Groot, K. de. Kwaliteit en veiligheid van zorg in 2023: de meningen van verpleegkundigen, verzorgenden, verpleegkundig specialisten, begeleiders en praktijkondersteuners. Utrecht: Nivel, 2023. 63 p

Minister van VWS, C. Programma [Ont]Regel de Zorg 2022 – 2025. Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer d.d. 8 juni 2022. Den Haag: Ministerie van VWS, 2022. Kamerbrief kenmerk: 3379286-1030585-PZO

Veer, A.J.E. de, Groot, K. de. Zorgprofessionals willen aanpak van regeldruk op alle niveaus Utrecht: Nivel, 2022